

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Пришляка Мирослава Олеговича

на тему:

**«Фізична терапія дітей 6–12 років із церебральним паралічем у формі
спастичного геміпарезу»,**

поданої на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія»
(галузь знань 22 Охорона здоров'я)

Дисертаційна робота Пришляка Мирослава Олеговича на тему «Фізична терапія дітей 6–12 років із церебральним паралічем у формі спастичного геміпарезу» є актуальною, завершеною, самостійною науковою кваліфікаційною працею, яка має теоретичне та практичне значення і в цілому відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та Наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами) і може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Актуальність обраної теми

Церебральний параліч залишається однією з провідних причин стійких моторних порушень у дитячому віці, що зумовлює тривалі обмеження активності та участі, зниження якості життя дітей і їхніх родин, а також значне соціально-економічне навантаження на систему охорони здоров'я (Novak et al., 2017; Novak et al., 2020). Особливо складною з клініко-функціональної точки зору є форма спастичного геміпарезу, яка супроводжується порушенням функції верхньої кінцівки, обмеженням самообслуговування, навчальної та ігрової діяльності

дитини, а також зниженням рівня її участі у повсякденному житті (Sakzewski et al., 2014; Hoare et al., 2019).

Сучасні дослідження свідчать, що ефективність фізичної терапії дітей із церебральним паралічем визначається не лише вибором окремих методів, а й ступенем індивідуалізації реабілітаційних програм, орієнтацією на функціонально значущі цілі та активним залученням родини до терапевтичного процесу (Novak & Honan, 2019; Jackman et al., 2020). Водночас зростає увага до використання мультикомпонентних втручань, побудованих на принципах нейропластичності, інтенсивності та специфічності тренування, що відповідає сучасній біопсихосоціальной моделі реабілітації (Bleyenheuft et al., 2017; Verschuren et al., 2018).

За умов реформування системи охорони здоров'я та розвитку амбулаторної реабілітації актуальним є пошук ефективних, доказово обґрунтованих і практично реалізовуваних програм фізичної терапії, адаптованих до реальних умов надання допомоги та потреб дітей і їхніх родин (Novak et al., 2020; Ryan et al., 2022). У цьому контексті обрана тема дисертаційного дослідження є своєчасною та соціально значущою.

Дисертаційна робота виконана відповідно до теми науково-дослідної роботи кафедри терапії та реабілітації Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського на 2021–2025 рр «Удосконалення підходів до фізичної терапії осіб, які мають або можуть зазнати обмеження функціонування» (протокол № 4 від 09.02.2021).

Тема дисертації затверджена Вченою радою університету (протокол № 8 від 09 травня 2023 року), а відредагована редакція теми – затверджена Вченою радою університету (протокол № 9 від 19 червня 2025 року). Роль автора як співвиконавця теми полягала у розробці, впровадженні та експериментальному обґрунтуванні модифікованої програми фізичної терапії дітей із церебральним паралічем при спастичному геміпарезі, проведенні клінічних обстежень, статистичному аналізі отриманих результатів і формулюванні науково-практичних рекомендацій.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, їх новизна

Достовірність отриманих результатів забезпечена адекватним дизайном дослідження, оптимальним обсягом вибірки ($n = 60$, розподілених на основну та контрольну групу по 30 пацієнтів в кожній), логічною та послідовною побудовою експерименту, застосуванням валідних і стандартизованих методів оцінювання функціонального стану дітей із церебральним паралічем.

Автор використав адекватні методи математичної статистики, зокрема методи описової статистики, порівняльного аналізу, кореляційного та факторного аналізу, що відповідають поставленій меті та завданням дисертації і забезпечують обґрунтованість і достовірність отриманих висновків.

Дисертаційна робота характеризується логічною єдністю та структурованістю.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, чітко сформульовано мету й завдання, визначено об'єкт і предмет дослідження, подано методи, наукову новизну та практичну значущість результатів, відображено апробацію та впровадження отриманих даних, а також інформацію про публікації та структуру роботи.

У першому розділі здійснено ґрунтовний аналіз сучасної науково-методичної літератури з проблеми фізичної терапії дітей із церебральним паралічем, з акцентом на функціональні порушення верхньої кінцівки, сучасні реабілітаційні підходи, принципи пацієнтоцентричності, нейропластичності та біопсихосоціальної моделі. Аналіз охоплює достатню кількість вітчизняних і зарубіжних джерел, переважно за останні 5–10 років, що дозволило узагальнити сучасний стан проблеми та обґрунтувати доцільність власного дослідження.

У другому розділі подано характеристику контингенту обстежених дітей, критерії включення та виключення, етапи організації дослідження та методи оцінювання моторних, функціональних і психосоціальних показників.

У третьому розділі представлено результати вихідного обстеження дітей, що дозволило об'єктивно охарактеризувати початковий рівень порушень і підтвердити однорідність основної та контрольної груп.

У четвертому розділі обґрунтовано та описано авторську модифіковану програму фізичної терапії, яка характеризується поетапною структурою (щадно-тренуючий, тренуючий та міжкурсний періоди), поєднанням інструментальних технік (зокрема IASTM), методів м'язової релаксації та функціонального тренування.

Важливим компонентом програми є залучення батьків до міжурсової підтримки, що реалізовано через розроблені методичні рекомендації.

У п'ятому розділі здійснено аналіз ефективності запропонованої програми фізичної терапії та зіставлення отриманих результатів з даними сучасних наукових досліджень.

Основні результати дисертації мають достатній рівень наукової новизни

Уперше розроблено та апробовано комплексну програму фізичної терапії дітей 6–12 років із церебральним паралічем при спастичному парезі, яка включає поєднання традиційних методів з елементами IASTM-терапії та функціонального тренування пальців рук та кисті.

Уперше обґрунтовано доцільність використання IASTM-терапії та функціонального тренування як допоміжного засобу фізичної терапії дітей із ЦП I–III рівня за GMFCS.

Поглиблено уявлення про структуру порушень моторної функції верхньої кінцівки у дітей із церебральним паралічем у віці 6–12 років на підставі комплексного аналізу клінічних, функціональних та нейродинамічних показників.

Удосконалено методику оцінювання динаміки фізичного стану, функціональної незалежності та якості життя, що забезпечує цілісне розуміння ефективності фізичної терапії в довготривалому періоді.

Набули подальшого розвитку наукові уявлення про можливості застосування мультикомпонентних програм фізичної терапії у сучасній системі реабілітації дітей із церебральним паралічем, зокрема в амбулаторних умовах із залученням родини до реабілітаційного процесу.

Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення дисертаційного дослідження полягає у можливості впровадження розробленої та апробованої програми фізичної терапії, адаптованої до умов амбулаторного (поліклінічного) етапу реабілітації дітей 6–12 років із церебральним паралічем у формі спастичного геміпарезу, у діяльність реабілітаційних центрів і клінічних закладів, що підтверджено відповідними актами впровадження.

Запропонований структурований підхід до оцінки ефективності фізичної терапії з використанням валідованих і стандартизованих шкал дозволяє об'єктивно оцінювати динаміку функціональних показників та якості життя дітей.

Результати дослідження стали підґрунтям для розроблення та видання методичних рекомендацій і можуть бути використані у навчальному процесі підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії та ерготерапії, а також при розробці індивідуалізованих програм реабілітації та формуванні клінічних маршрутів.

Повнота викладення матеріалів у публікаціях положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації

За результатами дисертації опубліковано 13 наукових працях, з них 3 статті у фахових виданнях, рекомендованих ДАК України, 1 стаття у періодичних виданнях, включених до наукометричної бази Scopus; 8 публікацій апробаційного характеру і 1 праця, що додатково висвітлює результати дисертації: «Фізична терапія дітей з церебральним паралічем у міжкурсовий період: поради для батьків: методичні рекомендації». Кількість статей, зарахованих за темою дисертації, відповідає вимогам п.8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Статті, опубліковані після набрання чинності Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої

ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, що зараховані за темою дисертації мають активний ідентифікатор DOI (Digital Object Identifier).

Основні положення дисертаційної роботи оприлюднені на таких наукових конференціях: Міжнародній конференції «Молода спортивна наука України» (м. Львів – 2024, 2025), II Всеукраїнській науковій конференції «Сучасні погляди молоді на фізичну культуру, спорт та здоров'я людини» (Харків – 2024), VI міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми фізичного виховання, спорту, фізичної реабілітації та туризму у сучасних умовах життя» (Запоріжжя – 2024), Міжнародній науковій конференції «The Science of Tomorrow: Innovative Approaches and Forecasts» (Торунь, Польща – 2024), XXIV Міжнародній науково-практичній конференції «Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи» (Харків – 2024, 2025), Міжнародній науковій конференції «XVII Międzynarodowe Dni Rehabilitacji» (Жешув, Польща – 2025).

Відповідність дисертації вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Пришляка Мирослава Олеговича за темою «Фізична терапія дітей 6–12 років із церебральним паралічем у формі спастичного геміпарезу» (науковий керівники – доктор біологічних наук, професор Коритко Зоряна Ігорівна), є закінченою науковою роботою, яка містить нове вирішення науково-прикладного завдання щодо розробки, впровадження та оцінки програми фізичної терапії дітей 6–12 років із церебральним паралічем у формі спастичного геміпарезу, яка забезпечує підвищення функціональних можливостей верхньої кінцівки, зменшення проявів спастичності, покращення моторної спритності та функціональної незалежності дитини шляхом застосування поєднання інструментальних методів фізичної терапії, функціонального тренування та поетапної організації реабілітаційного процесу в амбулаторних умовах.

За оформленням і структурою (анотації, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел, додатки) дисертаційна робота здебільшого відповідає

основним вимогам, що висувають до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Разом із тим у дисертаційній роботі виявлено окремі поодинокі технічно-редакційні неточності, що мають несистемний характер і стосуються переважно стилістичного оформлення тексту, формулювання окремих положень та поодиноких описок. Зазначені зауваження не носять принципового характеру, не впливають на логіку викладу матеріалу, наукову новизну, достовірність отриманих результатів і обґрунтованість висновків, а також можуть бути повністю усунуті в процесі остаточного доопрацювання дисертації під час підготовки її до захисту.

Публічна презентація дисертації Пришляка М.О. відбулася 23.12.2025 р. на розширеному засіданні кафедри анатомії та фізіології Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського, протокол № 7.

ВИСНОВОК

Розглянувши дисертаційну роботу Пришляка Мирослава Олеговича на тему «Фізична терапія дітей 6–12 років із церебральним паралічем у формі спастичного геміпарезу», наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок автора в опублікованих працях, а також результати публічної апробації, вважаємо, що дисертація є актуальною, завершеною, самостійною науковою кваліфікаційною працею, яка має теоретичне та практичне значення і в цілому відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та Наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), і може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Дата: «23» грудня 2025 р.

Голова засідання –
завідувач кафедри анатомії та фізіології
к.б.н., доцент

Вовканич Л.С.
[Signature]

Вовканич Л. С.